

Lodjapuu on hinnatud marjataim

Lodjapuu on ilus, aga väikese aia jaoks liiga suur, kasvagu ta parem edasi metsaserval või niiduveerel.

Aias kasvab meil hoopis teine põõsas – lumepall. Lumepalliks kutsub rahvas hariliku lodjapuu (*Viburnum opulus*) sorti 'Roseum', millel on suured kerajad õisikud.

Kui lodjapuu lamedas õisikus ümbritsevad suured steriilsed ehk viljatud õied õisiku keskel olevaid väikesi kreekikasvalgeid õisi, siis lumepallil on kõik õied steriilsed. Lumepall ei kannu marju, lodjapuu on aga mõnel sügisel punastest marjadest lausa lookas.

Marjajahust saab häid pirukaid

Lodjapuu on hinnatud marjataim Venemaal ja Valgevenes. Ka meil võib septembri lõpul Narva või Jõhvi turul näha lodjapuumarju müüvaid mutikesi. Kui nendega juttu teha, selgub, et inimesed ostavad marju ravi otstarbel. (Enamasti kasutatakse raviks küll lodjapuu koort.)

Ehtsaid vanaaegseid lodjapuumarjadest pirukaid osatavat Venemaal teha veel vaid Kaluga ja Smolenski ümbruses. Kõigepealt marjad kuivatatakse ja jahvatatakse. Marjajahu segatakse keeva veega püreeks, mis li-

Villane lodjapuu.

Hariliku lodjapuu lamedat kannasõisikut ümbritsevad suured steriilsed õied.

Hariliku lodjapuu marjad.

satakse suhkruta tehtud rukkijahutainasse. Sellest vormitakse paksud kaud. Küpselt on need värsked lodjapuulõhna ja -maitsega.

Tuntud on ka mitut sorti lodjapuumarjadest moosid-joogid ning Vene ahjus pikkamööda valmiv kulaga, mille arvatakse olevat mitmeid raviomadusi.

Marju korjatakse metsikult kasvatelt põõsastelt, aga on aretatud ka hulk suuremate ja mahedamaitsete marjadega sorte, millel peaaegu puudub lodjapuule iseloomulik kirbe maik. Mitu sellist sorti on aretatud Ukrainas ja Venemaal, ka lätlased on aretustööks kätt proovinud. Ilusate suurte marjadega on näiteks 'Püres Lielauglu', aga saagikaim on 'Krasnaja Grozd', mis annab põõsast kümme-kond kilo saaki.

Iluaianduses hinnatakse peale lumepalli lodjapuu valgekirjude lehtedega aretisi ja tumekollast, puhkedes pronksikarva sorti 'Aureum'. Omapärane on ka kollaseviljaline 'Xanthocarpum'.

Lodjapuu perekonna teistest liikidest on meil kõige levinum villane lodjapuu (*V. lantana*). See hallikate ovaalsete lehtedega ja suurte valkjate õiekobaratega põõsas laseb ennast ka hekiks pügada, kuigi ei õitse siis nii kenasti. Villase lodjapuu mustad viljad ei ole söödavad.

Lihntne paljundada

Harilikku lodjapuud ja tema sorte on lihtne paljundada haljaspistikutega. Need lõigatakse kahe pungapaariga, ergutatakse kasvustimulaatoriga ja juurutatakse pistikulavas. Paari haljaspistiku juurutamiseks läheb tarvis ainult suuremat plastpudelit või klaaspurki.

Pistoksad juurduvad natuke halvemini, neid tehakse varakevadel üheaastastest võrsetest. Aga võrse võib ka lookvõrsikuks maha painutada ja mullaga katta. Ainuke suurem mure on siis jälgida, et muld kuival ajal läbi ei kuivaks. Lodjapuu on nii elujõuline, et vanemate põõsaste mahakooldunud oksad võtavad ilma inimese abita juured alla.